

101	ČÁST ČTVRTÁ: APLIKACE EKONOMICKÝCH ZÁKONŮ	
	Kapitola 16	Výběr výzeje a zdanění 301
	Kapitola 17	Elektrika ve rovnováze: Veliká rozhodnutí 323
	Kapitola 18	Mezinárodní obchod 330
	Prohlášení o centristickém zaměření knihy xvi	
	Předmluva xviii	
	Pro studenty: Ekonomie a internet xxiii	
	ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ POJMY I	
	Kapitola 1	Základní pojmy v ekonomii 3
	Dodatek 1	Jak číst grafy 18
	Kapitola 2	Moderní smíšená ekonomika 25
	Kapitola 3	Základy nabídky a poptávky 45
	ČÁST DRUHÁ MIKROEKONOMIE: NABÍDKA, POPTÁVKA A TRHY VÝROBKŮ 63	
	Kapitola 4	Nabídka a poptávka: elasticita a aplikace 65
	Kapitola 5	Poptávka a chování spotřebitele 84
	Dodatek 5	Geometrická analýza spotřebitelské rovnováhy 101
	Kapitola 6	Výroba a organizace firmy 107
	Kapitola 7	Analýza nákladů 126
	Dodatek 7	Teorie výroby, nákladů a rozhodování firmy 144
	Kapitola 8	Analýza dokonale konkurenčních trhů 149
	Kapitola 9	Nedokonalá konkurence a monopol 169
	Kapitola 10	Konkurence mezi několika firmami 187
	Kapitola 11	Nejistota v ekonomii 211
	ČÁST TŘETÍ TRHY FAKTORŮ: PRÁCE, PŮDA A KAPITÁL 227	
	Kapitola 12	Jak trhy určují příjmy 229
	Kapitola 13	Trh práce 248
	Kapitola 14	Půda, přírodní zdroje a životní prostředí 267
	Kapitola 15	Kapitál, úrok a zisk 283

ČÁST ČTVRTÁ APLIKACE EKONOMICKÝCH ZÁKONŮ 301

- Kapitola 16** Vládní výdaje a zdanění 303
Kapitola 17 Efektivita vs. rovnost: Velké rozhodování 323
Kapitola 18 Mezinárodní obchod 339

ČÁST PÁTÁ MAKROEKONOMIE: EKONOMICKÝ RŮST A HOSPODÁŘSKÉ CYKLY 365

- Kapitola 19** Přehled makroekonomie 367
Dodatek 19 Makroekonomická data Spojených států 385
Kapitola 20 Měření hospodářské výkonnosti 386
Kapitola 21 Spotřeba a investice 408
Kapitola 22 Hospodářské cykly a agregátní poptávka 428
Kapitola 23 Peníze a finanční systém 453
Kapitola 24 Monetární politika a ekonomika 475

ČÁST ŠESTÁ RŮST, ROZVOJ A GLOBÁLNÍ EKONOMIKA 499

- Kapitola 25** Hospodářský růst 501
Kapitola 26 Výzva hospodářského rozvoje 521
Kapitola 27 Měnové kurzy a mezinárodní finanční systém 543
Kapitola 28 Makroekonomie otevřené ekonomiky 564

ČÁST SEDMÁ NEZAMĚSTNANOST, INFLACE A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA 587

- Kapitola 29** Nezaměstnanost a agregátní nabídka 589
Kapitola 30 Inflace 609
Kapitola 31 Hranice makroekonomie 630

Slovník pojmů 654
Rejstřík 676

ČÁST SEDMÁ

**NEZAMĚŠTNANOST, INFLACE
A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA**
587

Kapitola 29

Nezaměstnanost a agregátní nabídka 589
A. Agregátní nabídka 589

Faktory agregátní nabídky 590 • Potenciální produkt • Náklady vstupů • Agregátní nabídka v krátkém a dlouhém období 593 • Nepružné mzdy a ceny, a rostoucí křivka AS •

B. Nezaměstnanost 594

Měření nezaměstnanosti 595 • Dopady nezaměstnanosti 595 • Hospodářský dopad • Společenský dopad • Okunův zákon 597 • Ekonomický význam nezaměstnanosti 597 • Rovnovážná nezaměstnanost • Nerovnovážná nezaměstnanost • Mikroekonomické základy nepružných mezd • Otevřená témata ekonomie práce 602 • Kdo jsou nezaměstnaní? • Trvání nezaměstnanosti • Příčiny nezaměstnanosti • Nezaměstnanost podle věku •

Shrnutí 606 • pojmy k zopakování 607 • Další literatura a internetové stránky 607 • Otázky pro diskusi 607 •

Kapitola 30

Inflace 609
A. Definice a dopad inflace 609

Co je inflace? 609 • Historie inflace • Trojí tvář inflace • Očekávaná a neočekávaná inflace • Dopady inflace na hospodářství 614 • Dopad na rozdělení příjmů a bohatství • Dopad na efektivitu hospodářství • Makroekonomické náklady • Kde leží optimální úroveň inflace? •

B. Moderní teorie inflace 616

Ceny v analýze AS-AD 617 • Očekávaná inflace • Inflace tažená poptávkou • Inflace tlačena náklady • Očekávání a inflace • Cenová úroveň versus inflace • Phillipsova křivka 620 • Krátkodobá Phillipsova křivka • Míra nezaměstnanosti nezvyšující inflaci • Od krátkého k dlouhému období • Svislá dlouhodobá Phillipsova křivka • Kvantitativní odhady • Přehled •

C. Dilemata antiinflační politiky 625

Jak dlouhé je dlouhé období? • Kolik stojí snižování inflace? • Kredibilita a inflace • Politická opatření na snížení nezaměstnanosti •

Shrnutí 627 • Pojmy k zopakování 628 • Další literatura a internetové stránky 628 • Otázky k diskusi 629 •

Kapitola 31

Hranice makroekonomie 630
A. Dopady veřejného dluhu 630

Fiskální historie 631 • Rozpočtová politika 632 • Skutečný, strukturální a cyklický rozpočet • Ekonomie dluhu a deficitů 633 • Krátkodobý dopad vládních deficitů 633 • Krátké versus dlouhé období • Fiskální politika a model multiplikátoru • Veřejný dluh a hospodářský růst 634 • Historický vývoj • Vnější versus vnitřní dluh • Ztráty efektivit kvůli zdanění • Nahržení soukromého kapitálu • Veřejný dluh a hospodářský růst •

B. Pokroky moderní makroekonomie 638

Klasická makroekonomie a Sayův zákon 639 • Sayův zákon trhu • Moderní klasická makroekonomie 639 • Racionální očekávání • Reálné hospodářské cykly • Ricardiánský pohled na fiskální politiku • Efektivní mzdy • Ekonomie strany nabídky • Důsledky pro hospodářskou politiku 642 • Neúčinnost stabilizační politiky • Přínos pevných pravidel • Nová syntéza? •

C. Stabilizace ekonomiky 643

Vztah monetární a fiskální politiky 643 • Řízení agregátní poptávky • Fiskálně-monetární mix • Pravidla versus diskrece 646 • Rozpočtová omezení v Kongresu? • Monetární pravidla pro Fed? •

D. Hospodářský růst a blahobyt lidu 648

Podnikatelský duch 649 • Podpora technologického pokroku •

Shrnutí 650 • pojmy k zopakování 652 • Další literatura a internetové stránky 652 • Otázky k diskusi 652 •

Slovník pojmů 654

Rejstřík 676

Prohlášení o centristickém zaměření knihy xvi

Předmluva xviii

Pro studenty: Ekonomie a internet xxiii

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ POJMY

Kapitola 1

Základní pojmy v ekonomii 3

A. Proč studovat ekonomii? 3

- 1 Komu zvoní hrana ● Vzácnost a efektivnost: dvě hlavní témata v ekonomii 3 ● Definice ekonomie ● Vzácnost a efektivita ● Mikroekonomie a makroekonomie ● Logika ekonomie 5 ● Chladné hlavy ve službách vrělych srdcí 6

- 2 B. Tři problémy ekonomické organizace 7
Tržní, příkazová a smíšená ekonomika 7 ●

- 3 C. Technologické možnosti společnosti 8
Vstupy a výstupy 8 ● Hranice produkčních možností 9 ● Využití hranice produkčních možností ● Náklady příležitosti ● Efektivnost ●

Shrnutí 15 ● Pojmy k zopakování 15 ● Další literatura a internetové stránky 16 ● Otázky k diskusi 16 ●

Dodatek I

Jak číst grafy 18

Hranice produkčních možností 18 ● Graf produkčních možností ● Hladká křivka ● Sklony a křivky ● Sklon křivky ● Posuny křivek a pohyby po křivkách ● Některé zvláštní grafy ●

Shrnutí dodatku 23 ● Pojmy k zopakování 23 ● Otázky k diskusi 23 ●

Kapitola 2

Moderní smíšená ekonomika 25

A. Tržní mechanismus 26

Ne chaos, ale ekonomický řád ● Jak trhy řeší tři ekonomické problémy ● Vládci trhu ● Zobrazení cen a trhů ● Neviditelná ruka trhu ●

B. Obchod, peníze a kapitál 30

Obchod, specializace a dělba práce 31 ● Peníze: mazivo směny 32 ● Kapitál 33 ● Kapitál a soukromé vlastnictví ●

C. Viditelná ruka vlády 34

Efektivnost 35 ● Nedokonalá konkurence ● Externality ● Veřejné statky ● Rovnost 38 ● Makroekonomický růst a stabilita 39 ● Růst státu blahobytu 39 ● Konzervativní reakce ● Smíšená ekonomika dnes ●

Shrnutí 41 ● Pojmy k zopakování 42 ● Další literatura a internetové stránky 43 ● Otázky k diskusi 43 ●

Kapitola 3

Základy nabídky a poptávky 45

A. Poptávková funkce 46

Poptávková křivka 47 ● Tržní poptávka ● Rychlý růst poptávky po počítačích ● Co se skrývá za poptávkovou křivkou ● Posuny poptávky ●

B. Nabídková funkce 51

Nabídková křivka 51 ● Co se skrývá za nabídkovou křivkou ● Posuny nabídky ●

C. Rovnováha nabídky a poptávky 53

Rovnováha s nabídkovou a poptávkovou křivkou 55 ● Vliv posunu nabídky nebo poptávky ● Interpretace změn ceny a množství ● Nabídka, poptávka a imigrace ● Alokace pomocí cen 59 ●

Shrnutí 60 ● Pojmy k zopakování 61 ● Další literatura a internetové stránky 61 ● Otázky k diskusi 61 ●

ČÁST DRUHÁ MIKROEKONOMIE: NABÍDKA, POPTÁVKA A TRHY VÝROBKŮ

63

Kapitola 4

Nabídka a poptávka: elasticita a aplikace 65

A. Cenová elasticita poptávky a nabídky 65

Cenová elasticita poptávky 65 • Výpočet elasticity • Grafické znázornění cenové elasticity • Pomůcka pro výpočet elasticity • Algebra elasticit • Sklon a elasticita nejsou totéž • Elasticita a příjem 70 • Paradox bohaté úrody • Cenová elasticita nabídky 72 •

B. Aplikace v hlavních ekonomických oblastech 73

Ekonomie zemědělství 73 • Dlouhodobý relativní úpadek zemědělství • Dopad daně na cenu a množství 75 • Minimální ceny a nové stropy 77 • Spor o minimální mzdu • Regulace ceny energie • Přidělování pomocí front, přidělových lístků nebo silou penězének? •

Shrnutí 81 • Pojmy k zopakování 82 • Další literatura a internetové stránky 82 • Otázky k diskusi 82 •

Kapitola 5

Poptávka a chování spotřebitele 84

Volba a teorie užítku 84 • Mezní užitek a zákon klesajícího mezního užítku • Číselný příklad • Odvození poptávkových křivek 87 • Princip rovnosti mezních užítků • Proč poptávkové křivky klesají • Volný čas a optimální alokace času • Analytický vývoj teorie užítku • Alternativní přístup: substituční efekt a důchodový efekt 89 • Substituční efekt • Důchodový efekt • Od individuální k tržní poptávce 90 • Posuny poptávky • Substituty a komplementy • Empirické odhady cenové a důchodové elasticity • **Ekonomie závislosti 93 • Paradox hodnoty 95 • Spotřebitelský přebytek 96 • Aplikace spotřebitelského přebytku •**

Shrnutí 98 • Pojmy k zopakování 98 • Další literatura a internetové stránky 99 • Otázky k diskusi 99 •

Dodatek 5

Geometrická analýza spotřebitelské rovnováhy 101

Indiferenční křivka 101 • Zákon substituce • Mapa indiferenčních křivek • Rozpočtová přímka, neboli

rozpočtové omezení 103 • Rovnovážná poloha tečny 104 • Změny příjmu a ceny 104 • Změna příjmu • Změna jedné ceny • Odvození poptávkové křivky 105 •

Shrnutí dodatku 106 • Pojmy k zopakování 106 • Otázky k diskusi 106 •

Kapitola 6

Výroba a organizace firmy 107

A. Teorie výroby a mezní produkty 107

Základní pojmy 107 • Produktční funkce • Celkový, průměrný a mezní produkt • Zákon klesajících výnosů • Výnosy z rozsahu 111 • Krátké a dlouhé období 112 • Technologická změna 113 • Produktivita a agregátní produkční funkce 116 • Produktivita • Růst produktivity díky úsporám z rozsahu a četnosti výrobků • Empirické odhady agregátní produkční funkce •

B. Organizace firmy 118

Povaha firmy 118 • Velké, malé a velmi malé firmy 119 • Podnik jednotlivce • Partnerský podnik • Akciová společnost • Vlastnictví, kontrola a manažerské odměny •

Shrnutí 123 • Pojmy k zopakování 124 • Další literatura a internetové stránky 124 • Otázky k diskusi 124 •

Kapitola 7

Analýza nákladů 126

A. Ekonomická analýza nákladů 126

Celkové náklady: fixní a variabilní 126 • Fixní náklady • Variabilní náklady • Definice mezních nákladů 127 • Průměrné náklady 128 • Průměrné náklady či náklady na jednotku • Průměrné fixní a variabilní náklady • Vztah mezi průměrnými náklady a mezními náklady • Vztah mezi výrobou a náklady 132 • Klesající výnosy a nákladové křivky tvaru U • Volba vstupů ve firmě 134 • Mezní produkt a pravidlo nejmenších nákladů •

B. Ekonomické náklady a účetnictví firmy 135

Prohlášení o příjmech, neboli účet zisků a ztrát 135 • Účetní rozvaha 137 • Účetní zásady • Finanční vychýtralost •

C. Náklady příležitosti 139

Náklady příležitosti a trhy 140 •

Shrnutí 141 • **Pojmy k zopakování 142** •
Další literatura a internetové stránky 142 •
Otázky k diskusi 143 •

Dodatek 7

Teorie výroby, nákladů a rozhodování firmy 144

Číselné vyjádřené produkční funkce 144 •

Zákon klesajícího mezního produktu 144 •

Nejméně nákladná kombinace faktorů pro daný

výstup 145 • Izokvanty produkce •

Izokosty • Izokvanty a izokosty: bod nejnižších

nákladů • Podmínky výroby při nejnižších

nákladech •

Shrnutí dodatku 147 • **Pojmy k zopakování 147** •

Otázky k diskusi 148 •

Kapitola 8

Analýza dokonale konkurenčních trhů 149

A. Chování nabídky konkurenční firmy 149

Chování konkurenční firmy 149 • Maximalizace

zisku • Dokonalá konkurence • Konkurenční

nabídka aneb rovnost mezních nákladů a ceny •

Celkové náklady a podmínka ukončení činnosti •

B. Chování nabídky v dokonale konkurenčních odvětvích 154

Součet nabídkových křivek všech firem odpovídá

tržní nabídce 154 • **Rovnováha v krátkém**

a v dlouhém období 155 • Dlouhé období

v dokonale konkurenčním odvětví •

C. Zvláštní případy konkurenčních trhů 158

Obecná pravidla 158 • **Konstantní náklady** •

Rostoucí náklady a klesající výnosy • **Fixní nabídka**

a ekonomická renta • **Zpětně zakřivená nabídková**

křivka • **Posuny nabídky** •

D. Efektivita a rovnost na konkurenčních trzích 160

Hodnocení tržního mechanismu 160 •

Pojem efektivnosti • **Efektivnost konkurenční**

rovnováhy • **Rovnováha s mnoha spotřebiteli**

a mnoha trhy • **Klíčová role cenové tvorby**

podle mezních nákladů • **Omezená**

platnost 164 • **Tržní selhání** • **Dvakrát „hurá“ pro trh,**

ale potřetí už ne •

Shrnutí 165 • **Pojmy k zopakování 167** •

Další literatura a internetové stránky 167 •

Otázky k diskusi 167 •

Kapitola 9

Nedokonalá konkurence a monopol 169

A. Znak nedokonalé konkurence 169

Definice nedokonalé konkurence • **Druhy**

nedokonalé konkurence 171 • **Monopol** • **Oligopol** •

Monopolistická konkurence • **Zdroje**

tržních nedokonalostí 173 • **Náklady a tržní**

nedokonalost • **Překážky vstupu** •

B. Monopolní chování 177

Pojem mezního příjmu 177 • **Cena, množství a celkový**

příjem • **Mezní příjem a cena** • **Elasticita a mezní**

příjem • **Podmínky maximalizace zisku 180** • **Grafické**

znázornění rovnováhy monopolu • **Dokonalá**

konkurence jako krajní případ nedokonalé

konkurence • **Princip mezních veličin: co bylo, to**

bylo 183 • **Averze ke ztrátě a princip mezních veličin** •

Shrnutí 184 • **Pojmy k zopakování 185** •

Další literatura a internetové stránky 185 •

Otázky k diskusi 186 •

Kapitola 10

Konkurence mezi několika firmami 187

A. Chování nedokonalých konkurentů 187

Měnění tržní síly • **Podstata nedokonalé**

konkurence 189 • **Modely nedokonalé**

konkurence 189 • **Koluzivní oligopol** • **Monopolistická**

konkurence • **Rivalita mezi několika firmami** •

Cenová diskriminace 193 •

B. Teorie her 195

Úvahy o stanovení cen • **Základní koncepty 196** •

Alternativní strategie • **Hry, hry, všude samé hry...** •

C. Veřejná politika v boji proti tržní síle 199

Ekonomické náklady nedokonalé konkurence 199 •

Náklady vyšších cen a nedostatečného výstupu • **Statické**

náklady nedokonalé konkurence • **Veřejná politika**

a nedokonalá konkurence • **Regulace ekonomických**

aktivit 201 • **Proč regulujeme?** • **Kontrola tržní**

moci • **Náprava informačních selhání** • **Antimonopolní**

zákon a ekonomie 203 • **Zásadní normy** •

Základní otázky antimonopolní politiky: jednání

a struktura 204 • **Nezáonné jednání** • **Tržní**

struktura: co je velké, je špatné? • **Antimonopolní**

zákon a efektivita •

Shrnutí 207 • **Pojmy k zopakování 208** • **Další**

literatura a internetové stránky 208 • **Otázky**

k diskusi 209 •

Kapitola II

Nejistota v ekonomii 211

A. *Ekonomie rizika a nejistoty* 211

Spekulace: prodej aktiv či statků v prostoru a čase 212 ● Arbitráž a prostorová struktura cen ● Spekulace a chování cen v čase ● Rozptýlení rizik zajišťovacími obchody ● Ekonomické dopady spekulace ● **Riziko a nejistota 215 ●**

B. *Pojišťovnictví* 216

Kapitálové trhy a sdílení rizika ● Tržní informační selhání 217 ● Morální hazard a nepříznivý výběr ● Sociální pojištění 218 ●

C. *Zdravotní péče: neustálý problém* 219

Ekonomie zdravotní péče 219 ● Ekonomická specifika zdravotní péče ● Zdravotní péče jako program sociálního pojištění ● Omezená nabídka zdravotní péče ●

D. *Inovace a informace* 221

Schumpeterovy radikální inovace ● Ekonomie informací ● Práva duševního vlastnictví ● Dilema internetu ●

Shrnutí 224 ● Pojmy k zopakování 225 ● Další literatura a internetové stránky 225 ● Otázky k diskusi 225 ●

ČÁST TŘETÍ

TRHY FAKTORŮ: PRÁCE, PŮDA A KAPITÁL

227

Kapitola 12

Jak trhy určují příjmy 229

A. *Příjem a bohatství* 229

Příjem 230 ● Příjmy faktorů vs. osobní příjmy ● Role vlády ● Bohatství 231 ●

B. *Oceňování vstupů podle mezní produktivity* 232

Charakter poptávky po faktorech 233 ● Poptávky po faktorech jsou odvozenými poptávkami ● Poptávky po faktorech jsou na sobě vzájemně závislé ● Teorie rozdělování a příjem z mezního produktu 235 ● Příjem z mezního produktu ● Poptávka po výrobních faktorech 236 ● Poptávky po vstupech firm maximalizujících zisk ● Příjem z mezního produktu a poptávky po faktorech ● Nabídka výrobních faktorů 238 ● Stanovení cen faktorů z nabídky a poptávky 239 ● Rozdělení národního

příjmu 241 ● Teorie mezní produktivity pro více vstupů ● Neviditelná ruka i u příjmu? 243

Shrnutí 244 ● Pojmy k zopakování 245 ● Další literatura a internetové stránky 245 ● Otázky k diskusi 245 ●

Kapitola 13

Trh práce 248

A. *Základní aspekty tvorby mezd* 248

Celková mzdová úroveň 248 ● Poptávka po práci 249 ● Rozdíly v mezní produktivitě ● Mezinárodní srovnání ● Nabídka práce 251 ● Faktory nabídky ● Empirická zjištění ● Mzdové rozdíly 253 ● Rozdíly v pracovních místech: kompenzující mzdové rozdíly ● Rozdíly v lidech: kvalita práce ● Rozdíly v lidech: „renta“ výjimečných osobností ● Segmentované trhy a skupiny, které si nekonkurují ●

B. *Problémy a politika trhu práce* 257

Ekonomická teorie a působení odborů 257 ● Vláda a kolektivní vyjednávání ● **Jak odbory zvyšují mzdy 258** ● Teoretická neurčitost kolektivního vyjednávání ● Dopad na mzdy a zaměstnanost 259 ● Zvyšují odbory mzdy? ● Odbory a klasická nezaměstnanost ● **Diskriminace 260** ● **Ekonomické vysvětlení diskriminace 261** ● Definice diskriminace ● Diskriminace vyloučením ● Diskriminační preference ● Statistická diskriminace ● Ekonomická diskriminace žen ● **Empirická zjištění 263** ● **Snížování diskriminace na trhu práce 264** ● Nerovný pokrok ●

Shrnutí 264 ● Pojmy k zopakování 265 ● Další literatura a internetové stránky 265 ● Otázky k diskusi 266 ●

Kapitola 14

Půda, přírodní zdroje a životní prostředí 267

A. *Ekonomie přírodních zdrojů* 267

Kategorie zdrojů 268 ● Fixní půda a renta 269 ● Renta jako výnos z fixního faktoru ● Zdanění půdy ●

B. *Ekonomie životního prostředí* 271

Externality 271 ● Veřejné a soukromé statky ● Tržní neefektivita a externality 272 ● Analýza neefektivit ● Ocenění škod ● Grafická analýza znečištění ● **Politiky směřující k odstranění externalit 275** ● Vládní programy ● Soukromá cesta ● **Klimatické změny: zpomalit či nezpomalit 278** ● Hádát se a znečišťovat, nebo uvažovat a počítat? ●

Shrnutí 280 ● **Pojmy k zopakování 281** ● **Další literatura a internetové stránky 281** ● **Otázky k diskusi 281** ●

Kapitola 15

Kapitál, úrok a zisk 283

A. Základní pojmy – úrok a kapitál 283

Co je kapitál ● Ceny a výnosy z investic ● Kapitálová vs. finanční aktiva ● Míra výnosu z investic ● **Míra výnosu a úroková míra 284** ● Míra výnosu z kapitálu ● Finanční aktiva a úroková míra ● **Současná hodnota aktiv 285** ● Současná hodnota perpetuity ● Obecný vzorec současné hodnoty ● Maximalizace současné hodnoty ● **Záhadný svět úrokové míry 288** ● Reálné a nominální úrokové sazby ●

B. Teorie kapitálu, zisku a úroku 291

Základní teorie kapitálu 291 ● Nepřímá výroba, neboli výroba oklikou ● Klesající výnosy a poptávka po kapitálu ● Stanovení úroku a výnosu z kapitálu ● Grafická analýza míry výnosu z kapitálu ● **Zisk jako výnos z kapitálu 295** ● Výkazy zisku ● Determinanty zisku ● Empirická zjištění o výnosech z práce a kapitálu ●

Shrnutí 297 ● **Pojmy k zopakování 298** ● **Další literatura a internetové stránky 298** ● **otázky k diskusi 299** ●

ČÁST ČTVRTÁ
APLIKACE EKONOMICKÝCH ZÁKONŮ
301

Kapitola 16

Vládní výdaje a zdanění 303

A. Vláda dohlíží na ekonomiku 303

Nástroje politiky vlády 304 ● Trendy ve velikosti vlády ● Růst vládních zásahů a regulace ● **Funkce vlády 306** ● Zvyšování ekonomické efektivity ● Snižování ekonomické nerovnosti ● Stabilizace ekonomiky prostřednictvím makroekonomických politik ● Zahraniční hospodářská politika ● **Teorie veřejné volby 308** ●

B. Vládní výdaje 309

Fiskální federalismus 309 ● **Federální výdaje** ● Státní a lokální výdaje ● **Kulturní a technologické dopady 310** ●

C. Ekonomické aspekty zdanění 312

Zásady zdanění 312 ● Princip prospěchu a princip platební schopnosti ● Horizontální a vertikální spravedlnost ● Pragmatické daňové kompromisy ● **Federální zdanění 314** ● Daň z příjmů fyzických osob ● Sociální pojištění ● Podnikové daně ● Spotřební daně ● **Státní a místní daně 317** ● Majetkové daně ● Další daně ● **Daně a efektivita 318** ● Cíl efektivního zdanění ● Efektivita a spravedlnost ● **Závěrem 320**

Shrnutí 320 ● **Pojmy k zopakování 321** ● **Další literatura a internetové stránky 321** ● **Otázky k diskusi 321** ●

Kapitola 17

Efektivita vs. rovnost: Velké rozhodování 323

A. Zdroje nerovnosti 323

Rozdělení příjmů a majetku 324 ● Měření nerovnosti mezi příjmovými skupinami ● Rozdělení majetku ● Nerovnost mezi zeměmi ● **Chudoba a Amerika 327** ● Kdo je chudý? ● Kdo je bohatý? ● Vývoj nerovnosti ●

B. Nástroje zaměřené na boj s chudobou 330

Vzestup státu blahobytu ● **Náklady přerozdělování 331** ● Náklady přerozdělování graficky ● Jak moc to neteší? ● Sčítání ztrát ● **Nástroje zaměřené na boj s chudobou: programy a jejich kritika 333** ● Programy podpory příjmu ● Chudí a problém motivace ● **Boj o sociální reformu 334** ● Dva pohledy na chudobu ● Programy podpory příjmů v současných Spojených státech ● Dobropis k daní z příjmů ● Reforma sociálního systému v USA 1996 ● **Hospodářská politika 21. století 336** ●

Shrnutí 336 ● **Pojmy k zopakování 337** ● **Další literatura a internetové stránky 337** ● **Otázky k diskusi 338** ●

Kapitola 18

Mezinárodní obchod 339

A. Povaha mezinárodního obchodu 339

Mezinárodní a tuzemský obchod ● Trendy v mezinárodním obchodu ● **Důvody mezinárodního obchodu se statky a službami 340** ● Rozdíly v dostupnosti přírodních zdrojů ● Rozdíly ve vkusu spotřebitelů ● Rozdíly v nákladech ●

B. Státy a komparativní výhoda	341
Teorie komparativních výhod 341 • Neselský rozum • Ricardova analýza komparativní výhody • Hospodářské přínosy obchodu • Outsourcing jako jiný druh obchodu • Grafická analýza komparativní výhody 344 • Amerika neobchoduje • Po navázání mezinárodního obchodu • Rozšíření na více statků a zemí 347 • Více statků • Více zemí • Třístranný a mnohostranný obchod • Předpoklady a závěry 348 •	

C. Protekcionismus	349
Analýza nabídky a poptávky v případě obchodu a cel 350 • Volný obchod nebo žádný obchod • Překážky obchodu • Ekonomické náklady cla • Ekonomie protekcionismu 355 • Neekonomické cíle • Neudržitelné důvody ve prospěch cla • Potenciálně oprávněné argumenty pro protekcionismus • Jiné překážky obchodu • Multilaterální ujednávání o obchodu 360 • Dohody o volném obchodu • Hodnocení •	

Shrnutí 362 • Pojmy k zopakování 363 • Další literatura a internetové stránky 363 • Otázky k diskusi 363 •	

ČÁST PÁTÁ

MAKROEKONOMIE: EKONOMICKÝ RŮST A HOSPODÁŘSKÉ CYKLY

365

Kapitola 19	
Přehled makroekonomie	367

A. Klíčové makroekonomické koncepty	368
Zrod makroekonomie 368 • Cíle a nástroje makroekonomie 370 • Měření ekonomické výkonnosti • Nástroje hospodářské politiky • Mezinárodní vztahy 376 •	

B. Agregátní nabídka a agregátní poptávka	377
Podstata makroekonomie: agregátní nabídka a poptávka 377 • Definice agregátní nabídky a poptávky • Křivky agregátní nabídky a poptávky • Makroekonomický vývoj: 1900–2008 380 • Úloha hospodářské politiky •	

Shrnutí 382 • Pojmy k zopakování 383 • Další literatura a internetové stránky 383 • Otázky k diskusi 384 •	

Dodatek 19	
Makroekonomická data Spojených států	385

Kapitola 20	
Měření hospodářské výkonnosti	386
Hrubý domácí produkt: měřítko výkonnosti ekonomiky 386 • Dva způsoby měření národního produktu: tok produktů a tok důchodu • Systém národních účtů a účetnictví firem • Problém „dvojitého započítávání“ • Podrobný rozbor národních účtů 391 • Reálný versus nominální HDP: „deflace“ HDP cenovým indexem • Spotřeba • Investice a tvorba kapitálu • Vládní nákupy • Čisté vývozy • Hrubý domácí produkt, čistý domácí produkt a hrubý národní produkt • HDP a HNP v číslech • Od HDP k disponibilnímu důchodu • Úspory a investice • Co národní účty neobsahují 400 • Cenové indexy a inflace 402 • Cenové indexy • Význam národních účtů 404	

Shrnutí 405 • Pojmy k zopakování 406 • Další literatura a internetové stránky 406 • Otázky k diskusi 406 •	

Kapitola 21	
Spotřeba a investice	408

A. Spotřeba a úspory	408
Chování rozpočtových výdajů • Spotřeba, důchod a úspory 411 • Spotřební funkce • Funkce úspor 414 • Mezní sklon ke spotřebě • Mezní sklon k úsporám • Stručný přehled definic • Chování národní spotřeby 416 • Faktory ovlivňující spotřebu • Národní spotřební funkce • Alternativní měření úspor •	

B. Investice	420
Determinanty investic 420 • Příjmy • Náklady • Očekávání • Křivka poptávky po investicích 422 • Posun křivky poptávky po investicích • K teorii agregátní poptávky 424	

Shrnutí 425 • Pojmy k zopakování 425 • Další literatura a internetové stránky 426 • Otázky k diskusi 426 •	

Kapitola 22	
Hospodářské cykly a agregátní poptávka	428

A. Co jsou hospodářské cykly?	429
Charakteristiky hospodářského cyklu 429 • Teorie hospodářského cyklu 431 • Finanční krize a hospodářské cykly •	

B. Agregátní poptávka a hospodářské cykly	432
Teorie agregátní poptávky 432 • Klesající křivka agregátní poptávky 433 • Posuny agregátní	

poptávky ● Hospodářské cykly a agregátní poptávka ● Lze se vyhnout hospodářskému cyklu? ●

C. Model multiplikátoru 437

Určení výstupu pomocí celkových výdajů 438 ● Připomenutí významu rovnováhy ● Přizpůsobovací mechanismus ● Číselná analýza ● Multiplikátor 440 ● Model multiplikátoru v porovnání s modelem AS-AD ●

D. Fiskální politika v modelu multiplikátoru 442

Jak vládní fiskální politika ovlivňuje výstup 442 ● Dopad zdanění na agregátní poptávku ● Číselný příklad ● Multiplikátory fiskální politiky 446 ● Dopad zdanění ● Model multiplikátoru a hospodářský cyklus ● Model multiplikátoru v perspektivě ●

Shrnutí 449 ● Pojmy k zopakování 450 ● Další literatura a internetové stránky 451 ● Otázky k diskusi 451 ●

Kapitola 23

Peníze a finanční systém 453
Měnový transmisní mechanismus obecně ●

A. Moderní finanční systém 454

Role finančního systému ● Funkce finančního systému ● Toky finančních prostředků ● Nabídka finančních aktiv 456 ● Opakování o úrokových sazbách ●

B. Zvláštní role peněz 458

Vývoj peněz 458 ● Historie peněz ● Složky peněžní nabídky ● Poptávka po penězích 461 ● Funkce peněz ● Náklady držby peněz 461 ● Dva zdroje poptávky po penězích ●

C. Banky a nabídka peněz 463

Jak ze zlatnických firem vznikly banky ● Bankovníctví s částečnými rezervami ● Konečná rovnováha systému ● Moderní bankovní systém ●

D. Trh cenných papírů 466

Riziko a výnos různých aktiv ● Bubliny a krachy ● Efektivní trhy a náhodná procházka ● Osobní finanční strategie 470 ●

Shrnutí 471 ● Pojmy k opakování 472 ● Další literatura a internetové stránky 473 ● Otázky k diskusi 473 ●

Kapitola 24

Monetární politika a ekonomika 475

A. Centrální bankovníctví a Federální rezervní systém 475

Základy centrálního bankovníctví 476 ● Historie ● Struktura ● Cíle centrálních bank ● Funkce Federálního rezervního systému ● Nezávislost centrální banky ● Jak centrální banka určuje krátkodobé úrokové sazby 478 ● Přehled operací Fedu ● Účetní rozvaha federálních rezervních bank ● Způsob řízení ● Jak Federální rezervní systém ovlivňuje rezervy bank 479 ● Operace na volném trhu ● Politika diskontního okénka: poslední šance po operacích na volném trhu ● Role požadovaných rezerv ● Stanovení sazby federálních fondů ●

B. Měnový transmisní mechanismus 484

Shrnutí ● Vliv změn měnové politiky na výstup ● Výzva pasti likvidity ● Monetární politika v rámci modelu AS-AD ● Měnová politika v dlouhém období ●

C. Uplatnění monetární ekonomie 489

Monetarismus a kvantitativní teorie peněz a cen 489 ● Kořeny monetarismu ● Rovnice směny a rychlost oběhu peněz ● Kvantitativní teorie cen ● Moderní monetarismus ● Monetaristická platforma: konstantní růst objemu peněz ● Monetaristický experiment ● Pád monetarismu ● Monetární politika v otevřené ekonomice 493 ● Mezinárodní vazby ● Měnová transmise v otevřené ekonomice 494 ● Od agregátní poptávky k agregátní nabídce 495 ●

Shrnutí 495 ● Pojmy k opakování 496 ● Další literatura a internetové stránky 497 ● Otázky k diskusi 497 ●

ČÁST ŠESTÁ RŮST, ROZVOJ A GLOBÁLNÍ EKONOMIKA 499

Kapitola 25

Hospodářský růst 501

Dlouhodobý význam růstu ●

A. Teorie ekonomického růstu 502

Čtyři kola růstu 502 ● Lidské zdroje ● Přírodní zdroje ● Tvorba kapitálu ● Technologická změna a inovace ● Teorie ekonomického růstu 506 ● Smithova a Malthusova klasická dynamika ● Ekonomický růst s akumulací kapitálu: neoklasický model růstu ● Geometrická analýza neoklasického modelu ● Význam

technologické změny ● Technologická změna jako výstup ekonomiky ●

B. Vývoj ekonomického růstu ve Spojených státech 512

Fakta o ekonomickém růstu ● Souvislost sedmi trendů s ekonomickými teoriemi růstu ● Zdroje ekonomického růstu ● Současný vývoj v produktivitě 516 ● Nový růst produktivity ●

Shrnutí 518 ● Pojmy k zopakování 519 ● Další literatura a internetové stránky 519 ● Otázky k diskusi 520 ●

Kapitola 26

Výzva hospodářského rozvoje 521

A. Růst populace a rozvoj 521

Malthus a ponurá věda 521 ● Omezení růstu a neomalthusianství ●

B. Ekonomický růst v chudých zemích 524

Znaky rozvojových zemí 524 ● Lidský rozvoj ● Čtyři prvky rozvoje 525 ● Lidské zdroje ● Přírodní zdroje ● Kapitál ● Technologický pokrok a inovace ● Jak se dostat z bludného kruhu chudoby ● Strategie ekonomického rozvoje 531 ● Hypotéza zaostalosti ● Průmysl versus zemědělství ● Stát versus trh ● Růst a otevřenost ekonomiky ● Hodnocení na závěr ●

C. Alternativní modely rozvoje 533

Pugét „ismů“ 533 ● Hlavní dilema: trh versus plán ● Asijské modely 535 ● Asijské draci ● Vzestup Číny ● Socialismus 536 ● Model, který selhal: centrálně plánovaná ekonomika 536 ● Nebláhá prorocí ● Od učebnice k taktice: příkazová ekonomika sovětského typu ● Od Marxe k trhu ● Poznámka o rozdílném optimismu na závěr ●

Shrnutí 539 ● pojmy k zopakování 540 ● Další literatura a internetové stránky 541 ● Otázky k diskusi 541 ●

Kapitola 27

Měnové kurzy a mezinárodní finanční systém 543

Vývoj zahraničního obchodu 544 ●

A. Bilance mezinárodních plateb 545

Účty platební bilance 545 ● Debetní a kreditní položky ● Podrobnosti v platební bilanci ●

B. Stanovení měnového kurzu 548

Kurzy měn 548 ● Měnový trh 549 ● Dopady změn v mezinárodním obchodu ● Měnové kurzy a platební bilance ● PPP (Parita kupní síly) a měnové kurzy ●

C. Mezinárodní měnový systém 553

Pevný kurz: klasický zlatý standard 553 ● Prizpůsobovací mechanismus dle Davida Humea ● Nový Hume v moderní makroekonomii ● Mezinárodní měnový systém po 2. světové válce 557 ● Mezinárodní měnový fond ● Světová banka ● Brettonwoodský systém ● Intervence ● Pružný kurz 558 ● Současný hybridní systém 559 ● Závěrečné poznámky ●

Shrnutí 560 ● pojmy k zopakování 561 ● Další literatura a internetové stránky 561 ● Otázky k diskusi 562 ●

Kapitola 28

Makroekonomie otevřené ekonomiky 564

A. Zahraniční obchod a hospodářská aktivita 564

Čisté vývozy a produkce v otevřené ekonomice 564 ● Stanovení objemu obchodu a čistých vývozů ● Dopad zahraničního obchodu na HDP v krátkém období 566 ● Mezní sklon k dovozu a křivka výdajů ● Multiplikátor v otevřené ekonomice ● Obchod a finance Spojených států při pružném směnném kurzu 569 ● Měnový transmisní mechanismus v otevřené ekonomice 570 ●

B. Provázanost globální ekonomiky 573

Hospodářský růst v otevřené ekonomice 573 ● Úspory a investice v otevřené ekonomice 574 ● Stanovení úspor a investic při plné zaměstnanosti ● Podpora růstu v otevřené ekonomice 578 ●

C. Otázky mezinárodní ekonomie 580

Konkurenceschopnost a produktivita 580 ● „Odprůmyslnění“ Ameriky ● Vývoj produktivity ● Evropská měnová unie 581 ● Na cestě ke společné měně: euro ● Náklady a přínosy měnové unie ● Hodnocení závěrem 583 ●

Shrnutí 583 ● pojmy k zopakování 585 ● Další literatura a internetové stránky 585 ● Otázky k diskusi 585 ●